

MESTSKÝ ÚRAD ZVOLEN

referát krízového riadenia

Námestie slobody 22, 960 01 Zvolen

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

v súlade s § 14 ods. 1 písm. r) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky
č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov

INFORMÁCIA PRE VEREJNOSŤ

Mestský úrad Zvolen v súlade s § 14 ods. 1 písm. r) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany.

1. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

Po prehodnotení predložených informácií o možnom nebezpečenstve od objektov, ktoré manipulujú s nebezpečnými látkami v meste Zvolen je možné konštatovať, že z hľadiska možných mimoriadnych udalostí spojených s únikom nebezpečnej látky zo stacionárnych zdrojov sú najväčšími ohrozovateľmi objekty uvedené v Tabuľke č.1

Tabuľka č.1

P. č.	Adresa organizácie	Názov NL	Sklad. mn. (t)	Mn. NL na výpočet	Oblasť ohrozenia (m)		Počet ohrozených osôb
					pásmo priameho ohrozenia	ochranné pásmo	
MESTO ZVOLEN							
1.	HKM a. s. , Zvolen Pod dráhami 3 960 01 Zvolen	amoniak	0,3	0,05	23,0	76,0	470
2.	CONTINENTAL Automotive Systems Slovakia, s. r. o . , Cesta ku Continentálu 1, 960 01 Zvolen	HCl,Permap ass CCE, ZnCl, NiCl, sur TEC 680+ sur TEC 680C	169		69,1		27

1.2 Preprava nebezpečných látok

a) **cestná doprava**, v dôsledku nepriaznivých klimatických podmienok hlavne v zimnom období sú nebezpečné v okrese úseky ciest Zvolen -Krupina za obcou Dobrá Niva, kde sa vytvára poľadovica a záveje.

Časté hmly v samotnom meste Zvolen a jeho širokom okolí hlavne v jesennom období vytvárajú z hľadiska klimatických podmienok nebezpečné úseky ciest aj smerom na Banskú Bystricu.

Preprava nebezpečných látok sa uskutočňuje **po cestných komunikáciách** - štátnych cestách č. R 1- I/16 (E/58) a I/66 (E/77)

b) **železničná doprava**, vzhľadom na rôznorodosť prepráv po železnici, je aj preprava nebezpečných látok jedným z možných rizík. Pri rozraďovaní vozňov vplyvom nárazu, resp. nedostatočného technického stavu vozňa môže dôjsť k úniku nebezpečných látok.

Železničná preprava v okrese Zvolen je vykonávaná hlavne **na trati Hronská Dúbrava-Zvolen - Lučenec a Zvolen –Banská Bystrica. Nákladná železničná stanica Zvolen** a obvod Zvolen sú dôležitými vlakovými zriaďovacími stanicami na sieti ŽSR, pre radenie nákladných vlakov všetkých smerov. Štruktúra a zoskupenie železničnej dopravy je ovplyvnená zmenami a transformáciou v tomto rezorte.

1.3 Povodne

Nebezpečenstvo povodní hrozí pri nepriaznivom počasí v období dlhotrvajúcich dažďov, lokálnych intenzívnych zrážok, pri topení snehu a ľadu na miestnych vodných tokoch a potokoch.

Dochádza k vzostupu vodných hladín riek, miestnych potokov a k ich následnému vyliatiu. Poľnohospodárstvo výraznou mierou ovplyvňuje výskyt povodní v okolí mesta. Základom poľnohospodárskej výroby je rastlinná výroba. Stúpa podiel pestovania riedkosiatych plodín, ktoré sa vysievajú na jar. V čase výskytu povodní hlavne v jarnom období, kedy koreňový systém je slabo upevnený v pôde, dochádza pri privalových dažďoch k stekaniu vody z polí a k strhávaniu nánosov blata do okolia (strž Štambroch Neresnica pri motoreste Suchá kôrka). Najčastejší výskyt povodní v meste Zvolen je z dôvodu vyliatia vodných tokov na tokoch Neresnica, Hron, Slatina, Zolná, Hučava a Zlatý potok.

1.4 Oblasti možného ohrozenia v prípade porušenia vodnej stavby

a) Vodná stavba Môťová

Správcom vodnej stavby je SVP š.p. Banská Štiavnica Povodie Hrona Banská Bystrica, závod Zvolen. Prevádzkovaná vodná stavba „MÔŤOVÁ“ je zaradená do „II - kategórie“ s celkovým objemom 2,933 mil. m³ pri hladine 302,6 m n. m. Vznikla prehradením toku Slatina v tesnej blízkosti nad mestom Zvolen, 5km od ústia do Hrona. V súčasnosti zabezpečuje:

- úžitkovú vodu pre firmu „Zvolenská teplárenská“ a. s., (prebytočné množstvo vody využíva „vodná elektrárň“ na výrobu elektrickej energie),
- ochranu mesta Zvolen pred povodňami, rekreáciu, chov a lov rýb.

Podľa dokumentácie výpočtu prielomovej vlny v prípade rozrušenia hrádze sa predpokladá, že prielomová vlna ktorá vznikne rozrušením s následnou postupnou deštrukciou hrádze nádrže Môťová pri jej naplnení na maximálnu prevádzkovú hladinu, kumuluje v profile hrádze.

Ničivé účinky prielomovej vlny z maximálnej hladiny sa prejavujú na toku Slatiny a v priľahlom území. Škody by vznikli predovšetkým na objektoch vodnej stavby, na toku pod hrádzou, na komunikáciách a ich mostných konštrukciách, ale i na obytných budovách v nižšie položených častiach mesta a v areáloch priemyselných podnikov susediacich s tokom. Objem nádrže a geotechnické charakteristiky materiálu hrádze spolu s jej konštrukciou sú určujúce pre vývoj otvoru a následného nárastu prietoku. Účinok rozrušenia hrádze výrazne klesá s poklesom počiatkovej hladiny v nádrži. V konkrétnejšom vyjadrení podľa výpočtu prielomovej vlny je to:

- zaplavenie zástavby mesta (*časť „Môťová pri toku 20 %, mesto Zvolen pri toku 40 %*),
- čiastočné zaplavenie priemyselných objektov pri toku (*Bučina DDD spol. s r. o. , Železničné opravovne a strojárne a.s., areál bývalý LIAZ, Lesostav.*)
- poškodenie – preliatie železničných a cestných mostov a komunikácií (*čiastočné poškodenie - podomletie a preliatie*).

b) odkalisko - Zvolenská teplárenská, a. s., jedná sa o vodnú stavbu III. kategórie. Prevádzka je využívaná na kontinuálne ukladanie škváry a poplčeka hydraulickým spôsobom, ktorý vzniká spaľovaním zmesi hnedého energetického uhlia a drevnej štiepky pri výrobe tepla a elektrickej energie. V prevádzke sa nenakladá so škodlivými a obzvlášť škodlivými látkami.

c) vodné stavby nachádzajúce sa na území iného okresu ohrozujúce územie mesta Zvolen

Vodná stavba Hriňová za najnebezpečnejšie pre vodnú stavbu je okamžité porušenie telesa priehrady (hrádze), pričom sa predpokladá vznik prielomovej vlny, ktorá spôsobí najviac škôd v bezprostrednej blízkosti a v povodí a to:

- zasiahnutie a poškodenie zástavby mesta Zvolena a obcí Zvolenská Slatina, Hronská Breznica,
- zasiahnutie a poškodenie priemyselných objektov,
- zasiahnutie a poškodenie hrádze VS Môťová.

1.5 Vichrice (veterné smršte)

V meste Zvolen veterné smršte a silné vetry postihujú predovšetkým horské oblasti Zvolen - Bakova Jama a lesný masív Pustý hrad. Prevládajúci smer vetra je severný a západný. Veterné smršte sa však môžu vyskytnúť, v závislosti od počasia, v ktorejkoľvek lokalite mesta Zvolen.

1.6 Zosuvy pôdy

Z hľadiska plošného zosuvu pôdy sú najčastejšie postihované oblasti v severnej a severozápadnej časti okresu v katastrálnom území mesta Zvolena sa jedná najmä o Sarvašku a svahy Veľkej Stráže. Okrem toho v okrese sa jedná o obce Sliach, Turová, Tírnio, Železná Breznica, Budča, Ostrá Lúka. Príčinou zosuvu sú klimatické faktory a bonitná erózia pôdy, zväčša na kultúre lúka alebo pastviny, v aktívnom alebo potenciálnom stupni aktivity. Zosuvy sú zväčša nesanované, vo Zvolene sú z časti vykonané zemné úpravy svahov s odvodnením a stabilizovaním.

1.7 Snehové kalamity

Stávajú sa hlavne v zimnom období pri výraznejších snehových zrážkach spojených s vetrom. Dochádza k zavaleniu komunikácií snehom a odrezaniu celých oblastí od zásobovacích, prepravných, zdravotníckych a iných centier. Vplyvom námraz dochádza k prerušeniu energetických sietí a závalov na komunikáciách. Na základe poznatkov možno konštatovať, že najviac sú ohrozené vyššie položené obce v okrese.

2. Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí

2.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti, t. j. o veľkosti oblasti ohrozenia, ktorú vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ okolo objektu nakladajúceho s chemickou nebezpečnou látkou v súlade s vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok, sú špecifikované v Tabuľke č. 1.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky vo vyššie uvedených oblastiach ohrozenia môže dôjsť u nechránených osôb (bez použitia ochranných prostriedkov) k poškodeniu zdravia.

2.2 Preprava nebezpečných látok

Vzhľadom k skutočnosti, že po cestných komunikáciách a železnici sa prepravujú rôzne nebezpečné látky v rozličných množstvách, nie je možné pri preprave nebezpečných látok jednoznačne vopred vymedziť oblasť ohrozenia ako v prípade stacionárnych objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami. V prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy nebezpečnej látky sa oblasť ohrozenia určuje operatívne podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania.

Vychádzajúc z § 7 ods. 2 písm. b) vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z. z. o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, ak pri preprave nebezpečných látok nie je známy druh nebezpečnej látky na účely okamžitého zásahu sa za bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá, považuje priestor vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

2.3 Povodne

Oblasť ohrozenia povodňami je stanovená pre vybrané vodné toky formou zátopového územia vyhodnoteného správcom vodného toku na 50 - ročnú príp. 100 - ročnú vodu. Vznik mimoriadnej udalosti v dôsledku povodní predstavuje v závislosti od rozsahu povodne predovšetkým riziko veľkých majetkových škôd a v prípade nerešpektovania pokynov orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami aj riziko ohrozenia zdravia a života.

3. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť

AMONIAK (ČPAVOK)

- ✓ sumárny vzorec **NH₃**
- ✓ UN kód (identifikačné číslo látky) 1005
- ✓ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 268

Základná charakteristika

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je -33,5°C) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote 0,771 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka.

Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy. Expozícia s vyššími koncentraciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi 3,5 g.m⁻³) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

KYSELINA CHLOROVODÍKOVÁ

- ✓ sumárny vzorec **HCl**
- ✓ UN kód (identifikačné číslo látky) 1789
- ✓ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečnosti) 80

Základná charakteristika

Chlorovodík je bezfarebný plyn s bodom varu $-85,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Po rozpustení vo vode reaguje silne kyslo a je označovaný ako kyselina chlorovodíková, technický názov kyselina sol'ná. Je dymivá, odparuje sa z nej plynný chlorovodík. Je to číra bezfarebná až svetložltá kvapalina s ostrým štiplavým zápachom. Kvapalina sa ľahko odparuje a tvorí silne leptavú zmes, ktorá je ťažšia ako vzduch. Látka reaguje s mnohými kovmi za tvorby ľahko zápalného vodíka. Pri kontakte s hydroxidmi môže nastať prudká reakcia.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Veľmi nebezpečná látka, jej pary spôsobujú ťažké a bolestivé poleptanie kože, veľmi vážne popáleniny očí, dýchacích ciest a pľúc až edém hlasiviek a pľúcny edém. Pľúcny edém môže vzniknúť s oneskorením až dva dni. Po vdýchnutí pár je preto vždy nutné lekárske vyšetrenie. Kontakt s kvapalinou spôsobuje silné poleptanie zasiahnutých častí tela. Silné dráždenie ku kašľu, mohutné slzenie, pichľavé bolesti na koži. Pri požití dochádza k poleptaniu zažívacieho traktu. Aj malé množstvo vyvoláva páľčivú bolesť, zovretie hrdla, zvracanie a šokový stav. Väčšie dávky spôsobujú rozsiahlu deštrukciu, perforáciu žalúdka a smrť. Koncentrácia 0,15 % pôsobí po niekoľkých minútach smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Pri úniku tejto žieravej kvapaliny môže dôjsť k uvoľneniu silno leptavej hmly, ťažšej než vzduch. Výrazne znižuje pH (zvyšuje kyslosť) prírodných systémov, do ktorých prenikne. Je veľmi nebezpečná pre ryby a vodné organizmy.

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

- ✓ UN kód (identifikačné číslo látky) 1203
- ✓ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia) 33

Základná charakteristika

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Benzín je škodlivý pri vdýchnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití. Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie, ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávať niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť. Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita. Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov. Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

4. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

4.1 Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“, t.j. **dvojminútovým kolísavým tónom sirén** pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ t.j. **šesťminútovým stálym tónom sirén** pri ohrození ničivými účinkami vody sa varovanie obyvateľstva vykonáva signálom.

Koniec ohrozenia sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“, t.j. **dvojminútovým stálym tónom sirén** bez opakovania.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú **hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo.

V súlade s § 16 ods. 5 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov prevádzkovatelia vodných stavieb sú povinní v rámci výstavby vodnej stavby zabezpečiť aj výstavbu a prevádzku systému varovania a vyzozumenia na vodnej stavbe a na ohrozenom území do vzdialenosti, ktorú dosiahne čelo prielomovej vlny do jednej hodiny od vzniku mimoriadnej udalosti. Prielomovou vlnou sa rozumie druh povodňovej vlny, ktorá vznikne náhlým porušením hrádze, a čelom prielomovej vlny sa rozumie časť prielomovej vlny, ktorá je charakteristická náhlým zvýšením hladiny a zväčšením prietoku.

V súlade s § 16 ods. 6 zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí vyrábajú a skladujú nebezpečné látky alebo manipulujú s nebezpečnými látkami a tým ohrozujú život, zdravie alebo majetok, sú povinní na vlastné náklady zabezpečiť systém monitorovania územia, varovania obyvateľstva a vyzozumenia osôb na ohrozenom území a trvale ho udržiavať v prevádzke.

V súlade s § 15 zákona NR SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami varovanie obyvateľstva pred nebezpečenstvom v mieste vzniku alebo možného vzniku povodne, v mieste nebezpečenstva povodne a v miestach nižšie ležiacich na vodnom toku sa zabezpečuje prostredníctvom **hlásnej povodňovej služby**. Varovanie obyvateľstva na povodňou ohrozenom území vykonáva varovacie a vyzozumievacie centrum civilnej ochrany alebo obec podľa osobitného predpisu.

4.2 Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany sa v súvislosti so vznikom nožnej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce ako činnosti na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti. Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povolnými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku **akejkoľvek mimoriadnej udalosti** sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- ✓ varovanie obyvateľstva a vyzozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác,

- ✓ vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky,
- ✓ vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.,
- ✓ zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch,
- ✓ poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci),
- ✓ lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- ✓ vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb,
- ✓ regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti,
- ✓ uzavretie postihnutého územia,
- ✓ odsun nezranených osôb z postihnutého územia,
- ✓ núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb,
- ✓ pozorovanie postihnutého územia,
- ✓ poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty,
- ✓ uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác,
- ✓ zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch,
- ✓ identifikácia, odsun usmrtených osôb,
- ✓ psychologická a duchovná pomoc.

4.2.1 Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- ✓ varovanie obyvateľstva a vyznenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom ASV),
- ✓ individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu),
- ✓ lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor),
- ✓ pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Slovenskej Ľupči),
- ✓ odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec/mesto v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov),

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec (mesto) povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z. z. plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať **evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce.**

Evakuáciu riadi obec prostredníctvom **evakuačnej komisie obce**.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec (mesto) **vo svojej pôsobnosti**.

Okresný úrad Zvolen plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

4.2.2 Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto **povodňové záchranné práce**:

- ✓ varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených a alebo zaplavených povodňou,
- ✓ ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území,
- ✓ odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd,
- ✓ odsun nebezpečných látok z dosahu záplav,
- ✓ nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok,
- ✓ riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia,
- ✓ ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí,
- ✓ uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb,
- ✓ núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach,
- ✓ vyhľadávanie nezvestných osôb,
- ✓ odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov,
- ✓ hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami,
- ✓ zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami,
- ✓ odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií,
- ✓ zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia,
- ✓ iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami a obcí do odvolania II. stupňa povodňovej aktivity.

Povodňové záchranné práce riadi obec/mesto, okresný úrad a okresný úrad v sídle kraja podľa rozsahu ohrozenia a podľa spracovaných plánov záchranných prác. Vykonávanie zásahov povodňových záchranných prác riadi OR HaZZ, kým ich neprevezme obec/mesto alebo okresný úrad.

5. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

- ✓ záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia,
- ✓ mesto Zvolen a Okresný úrad Zvolen vedú zoznamy využiteľných síl a prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu okresu,
- ✓ evakuácia,
- ✓ dotknuté obce, mestá a Okresný úrad Zvolen majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 328/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii,

- ✓ núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie ,
- ✓ obce, mestá a Okresný úrad Zvolen majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania,
- ✓ podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- ✓ využitie základných zložiek integrovaného záchranného systému:
 - hasičský a záchranný zbor,
 - záchranná zdravotná služba,
 - kontrolné chemické laboratórium CO,
 - horská záchranná služba,
 - banská záchranná služba.

6. Závery a odporúčania vyplývajúce z ANALÝZY územia okresu Zvolen pre mesto Zvolen z hľadiska možných mimoriadnych udalostí pre vypracovanie plánov ochrany obyvateľstva

Po prehodnotení Analýzy územia okresu Zvolen vyplýva, že z hľadiska možných mimoriadnych udalostí sú najväčšie zdroje ohrozenia :

- **vodná stavba** Môťová,
- **objekty s nebezpečnými chemickými látkami**
 - Zimný štadión vo Zvolene , prevádzkovateľ- HKM a. s. Zvolen,
 - Continental automotive systems Slovakia, s. r. o., Zvolen,
- **preprava nebezpečných látok po komunikáciách**, kde je ohrozené obyvateľstvo v oblasti 100m po obidvoch stranách komunikácie,
 - štátne cesty I/16, I/66 ,
 - železničná trať v smere Zvolen - Kriváň –Lučenec č. 410,
 - železničná trať v smere Zvolen – Banská Bystrica,
 - ohrozenie obyvateľstva sa predpokladá aj v okolí nákladnej železničnej stanice Zvolen z dôvodu prepravy veľkého množstva nebezpečných látok po železnici.
- **ohrozenie verejného zdravia II. stupňa alebo teroristický útok**, patria sem objekty a zariadenia na hromadné zásobovanie obyvateľstva a priestory s vysokou koncentráciou ľudí (nákupné centrá, školy, divadlo, štadióny ...)

Z vyhodnotenia vyplýva, že sa plánuje :

- *dlhodobá evakuácia* (nad 72 hodín –t.j. 3 a viac dní)z územia ohrozeného prielomovou vlnou pri havárii na vodnej stavbe Môťová a v prípade rozsiahlych povodní a záplav vrátane núdzového zásobovania a ubytovania postihnutého obyvateľstva,
- *krátkodobá evakuácia* (do 72 hodín- t.j. do 3 dní) alebo vyvedenie obyvateľstva na určené miesto, pri úniku nebezpečných látok.

Evakuácia obyvateľov z ohrozeného územia je riešená v plánoch ochrany obyvateľstva. Na vykonávanie záchranných prác budú využité sily a prostriedky vlastného okresu.

Podmienky na účinnú ochranu života, zdravia a majetku pred následkami mimoriadnych udalostí upravuje a úlohy a pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní civilnej ochrany obyvateľstva ustanovuje **zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vykonávajúce vyhlášky.**

S cieľom predchádzania vzniku mimoriadnych udalostí a znižovania rizík ohrozenia, možnosti ich vzniku na území mesta Zvolen je potrebné prijať konkrétne opatrenia v spolupráci s okresným úradom, obcami, právnickými osobami – ohrozovateľmi a ostatnými právnickými osobami a fyzickými osobami a k tomu:

1. **MESTO ZVOLEN a okolité obce**

- **vypracujú** a priebežne aktualizujú plán ochrany obyvateľstva, oboznamujú sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľstvo,
Plán ochrany obyvateľstva obsahuje najmä :
 - a) závery a odporúčania analýzy územia z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí,
 - b) plán
 1. evakuácie,
 2. ukrytia
 3. materiálno-technického zabezpečenia jednotiek civilnej ochrany,
 4. prípravy na civilnú ochranu,
 - c) dokumentáciu
 1. riadenia záchranných prác pre jednotlivé mimoriadne udalosti a koordinácie síl a prostriedkov využiteľných počas mimoriadnej udalosti s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby na riadenie záchranných prác,
 2. opatrení varovania obyvateľstva a vyrozumienia osôb,
 2. protiradiačných opatrení,
 3. protichemických opatrení,
 4. protibiologických opatrení,
 6. núdzového zásobovania a núdzového ubytovania
- **informujú verejnosť** a obyvateľstvo a verejnosť najmä o:
 - zdrojoch ohrozenia, na území obce (mesta),
 - možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
 - nebezpečných vlastnostiach a označení látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
 - spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
 - úlohách a opatreniach po vzniku mimoriadnej udalosti,
 - podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
 - odkaze na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností,
- **koordinujú plnenie úloh** v súčinnosti s právnickými osobami, fyzickými osobami – podnikateľmi a s ostatnými fyzickými osobami,
- **plánujú evakuáciu** a poskytujú núdzové ubytovanie a núdzové zásobovane evakuovaným, pozornosť venovať obyvateľstvu v oblastiach ohrozenia záplavovou vlnou z vodných stavieb Hriňová a Môťová,
- **vykonávajú hlásnu službu** na území mesta, pozornosť venovať aktuálnosti vyrozumienia osôb a varovaniu obyvateľstva. Udržiavať v prevádzkyschopnom stave vyrozumievacie zariadenia (sirény, rozhlas atď.) a tieto po vzniku MU využívať,

- podľa potreby **určujú vhodné ochranné stavby** použiteľné na ukrytie obyvateľstva a zabezpečujú ich potrebné úpravy,
- **zabezpečujú prípravu obyvateľstva** na sebaochranu a vzájomnú pomoc v spolupráci s verejnoprávnymi inštitúciami s humanitným poslaním, so zameraním na možnosti ohrozenia a spôsob ochrany.

2. OKRESNÝ ÚRAD ZVOLEN

- **vypracuje** v súčinnosti s ohrozovateľmi, ostatnými právnickými osobami a fyzickými osobami plán ochrany obyvateľstva, a následne ho pravidelne aktualizuje,
- **analyzuje a vyhodnocuje opatrenia** vykonávané na riešenie mimoriadnej udalosti, škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a náklady vynaložené na vykonanie záchranných prác,
- **zabezpečí informovanie** verejnosti najmä o:
 - zdrojoch ohrozenia na území okresu,
 - možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území a životnom prostredí,
 - nebezpečných vlastnostiach a označení látok a prípravkov, ktoré by mohli spôsobiť mimoriadnu udalosť,
 - spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach,
 - úlohách a opatreniach po vzniku mimoriadnej udalosti,
 - podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva,
 - odkaze na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností,
- **určí rozsah** spracovania plánov ochrany pre:
 - právnické osoby a fyzické osoby – ohrozovateľov,
 - ostatné právnické osoby a fyzické osoby (PO-FO v oblasti ohrozenia, objekty s vysokou koncentráciou osôb),
- **zabezpečí kontrolu plnenia povinností** PO a FO – podnikateľov,
- **rozhodne o vytvorení jednotiek pre potrebu územia** vzhľadom na závery analýzy,
- **uplatňuje stavebnotechnické požiadavky** na stavby z hľadiska požiadaviek civilnej ochrany,
- **riadi informačný systém CO.**

3. Právnické osoby a fyzické osoby – OHROZOVATELIA

- **vypracujú** a priebežne aktualizujú plán ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v rozsahu určenom okresným úradom,
- **precvičia plán ochrany 1x za 3 roky,**
- **k zvýšeniu bezpečnosti prevádzky** prijímajú opatrenia **na vylepšenie technického a technologického stavu prevádzok, zariadení a tým i k ochrane vlastných zamestnancov a ostatného obyvateľstva na ohrozenom území,**
- **vykonajú hlásnu službu** pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú, zvýšenú pozornosť venovať spracovaniu a aktuálnosti dokumentácie pre vyzrozumie osôb a varovanie obyvateľstva, ako aj vlastných zamestnancov a osôb v blízkosti objektu, zabezpečiť systém varovania a vyzrozumie osôb na ohrozenom území, trvale ho udržiavať v prevádzke (sirény, rozhlas atď.) a tieto pri vzniku MU neodkladne využívať,

- zabezpečujú systém monitorovania územia, varovania obyvateľstva a vyrozumienia osôb a trvale ho udržujú v prevádzke,
- plánujú a pri MU vyhlasujú evakuáciu zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti.

4. OSTATNÉ PRÁVNICKÉ OSOBY A FYZICKÉ OSOBY (PO-FO v oblasti ohrozenia, objekty s vysokou koncentráciou osôb)

- vypracujú a priebežne aktualizujú plán ochrany svojich zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v rozsahu určenom okresným úradom,

7. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na mestskom úrade vo Zvolene a na Okresnom úrade Zvolen, odbore krízového riadenia.

8. Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Vo Zvolene 20. 05. 2016